

ΕΠΙΣΤΕΦΕ

ΕΠΙΣΤΕΦΕ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ Πατρὸς *

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

Μ. Ι. ΚΡΙΚΕΛΛΗΣ

ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ
ΔΕΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ

Γραφεῖον καὶ Τυπογραφεῖον: Παρὰ τὴν Ἡλιατεῖαν | Ἔτος 14ον | Ἀριθ. 714

λερικήν ἐπιχειρήσιν τῆς συμμάχου τῆς, εἴτε ἐν Ἠπειρῷ, εἴτε ἐν Θεσσαλονίκῃ. Ἄλλ' οὕτως καὶ ἡ Ῥωσσία καὶ ἡ Ἀγγλία θὰ ἔβλεπον ἡρεμοὶ μὲν πολεμικὴν προσβολὴν τῶν στενῶν τῶν Δαρδανελλίων ὑπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ στόλου.

Τοιοῦτοτρόπως τὰ πράγματα περιπλέκονται εἰς βαθμὴν ἐμπνέοντα μεγάλην ἀνησυχίαν καὶ γεννῶντα φόβους λίαν δεσποιολογημένους μεγαλειτέρων συρράξεων. Ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ ἐρχεται νὰ ἐπιφέρῃ περισσοτέραν ἀσφάλειαν καὶ νὰ δημιουργήσῃ νέους φόβους ὁ ἐπαπειλούμενος Ῥωσοπερικὲς πόλεμος, ἡ ἐν ἀρχῇ τοῦ ὁποῖου δημιουργεῖται καὶ πάλιν νέους φόβους καὶ προσβάλλει δικαιώματα καὶ συμφέροντα ἄλλων Ἐθνῶν. Ἡ πρόβλεψις τῶν Ῥωσικῶν μεραρχιῶν ἐπὶ τοῦ Περσικοῦ ἐδάφους, ποιεῖται τὴν Ἀγγλίαν νὰ συνταράσσεται ὁλόκληρος ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τῆς καταλήψεως τῆς Περσίας ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας, καταλήψεως προσβαλοῦσης μέγιστα Ἀγγλικά συμφέροντα, ἐπιβάλλοντα τὴν ἀμεσὴν δράσιν πρὸς προστασίαν αὐτῶν, καὶ ἐνεκεν τῶν ὁποίων δὲν εἶνε διόλου ἀπίθανον νὰ ἀκούσωμεν καμμίαν Ἀγγλικὴν κίνησιν πρὸς προστασίαν τῶν συμφερόντων αὐτῶν, ὅτε τὰ πράγματα περιπλέκονται εἰς λίαν ἐπιφοβὸν σημεῖον. Ἀλλὰ καὶ ἡ Τουρκία ἡ εἰς πόλεμον εὐρισκόμενη μετὰ τῆς Ἰταλίας, φοβουμένη τὴν Ῥωσικὴν προέλασιν, δὲν ἀπαξιεῖ μὲν ὅλην τὴν ἐμπόλεμον κατάστασιν τῆς νὰ ρίψῃ τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ἐν Περσίᾳ τελούμενα καὶ νὰ σκεφθῇ ὅτι ἡ κατάληψις τῆς Περσίας γεννᾷ νέους φόβους καὶ νέους κινδύνους εἰς αὐτήν, συνεπὶ τῶν ἐκεῖ συνόρων τῆς.

Ἐν τοιαύτῃ γενικῇ περιπλοκῇ εὐρίσκονται μέχρι τῆς στιγμῆς τὰ Εὐρωπαϊκὰ πράγματα, καὶ οὐδόλως ἀπίθανον, οἱ ἐκδηλωθέντες φόβοι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐν τῇ ἐνάρξει τοῦ Ἰταλοτουρκικοῦ πολέμου νὰ πραγματοποιῶσιν, ὅπερ ἀπευχόμεθα, νὰ ἀποβῶσι δὲ μάταιοι αἱ διπλωματικαὶ νόται περὶ οὐδετερότητος καὶ ἀκινήσεως τῶν βαλκανικῶν Κρατῶν.

Ἀλλὰ καὶ τὰ Ἑλληνικά πράγματα δὲν φαίνονται εὐρισκόμενα ἐν ἐλάσσονι μοίρᾳ τῶν ἀνωτέρω περιγραφέντων Εὐρωπαϊκῶν. Διότι ὁ Κρητικὸς πόλεμος συνεπλάττειται καὶ ἐν τῇ

λήξαντος Β. Διατάγματος περὶ παρατάσεως τῶν προθεσμιῶν διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐπιτροπῶν τῶν διαφόρων ἀνὰ τὸ Κράτος ἐνοριῶν, παρέχει καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς ταχίστης ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου. Τὸ γεγονὸς εἶνε εἰς ἄκρην εὐχάριστον καθ' ὅσον ὁ λαμπρὸς οὗτος Νόμος προωρίζεται νὰ βελτιώσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κλήρου, ὅστις διὰ τῆς παροχῆς μισθοδοσίας καθίσταται ὁλικῶς ἀνεξάρτητος, καὶ τοιοῦτοτρόπως μακρὰν τῆς βιωτικῆς πάλης καὶ τοῦ πρὸς ὑπαρξίν ἀγῶνος, θὰ δυνηθῇ ἀμέριμνος πλέον νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν πνευματικὴν βελτίωσιν καὶ τὴν διαμόρφωσιν εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν μεγάλων καὶ ὑψηλῶν καθηκόντων αὐτοῦ. Ὁ Κληρὸς μάλιστα τῆς Τήνου, ἀρκούντως ἀνεπτυγμένος καὶ ἱκανὸς μορφώσεως ἐμπεφορημένος, ὥς ἀποτελούμενος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ ἀποφοίτων ἱερατικῶν σχολῶν, ἀρχαίων δημοδιδασκάλων, καὶ τροφίμων Γυμνασίων, καθιστάμενος διὰ τοῦ Νόμου τούτου οἰκονομικῶς ἀνεξάρτητος, φέρων δὲ ὅλα τὰ ἐχέγγυα τῆς ἐπιμελείας, τῆς πρὸς τελείαν διαμόρφωσιν ἐπιθυμίας, τῆς ἱκανότητος καὶ τῆς χρηστότητος, καὶ εὐτυχῶς νὰ ἔχῃ Ἡγέτην ἐν τῇ πνευματικῇ δράσει τοῦ τὸν διακεκριμένον τῆς Ἐπισκοπῆς ἡμῶν Ἰθύντορα καὶ ἔγκριτον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας Ἱεράρχην, τὸν Σεβ. Ἐπίσκοπόν μας Ἀθανάσιον, ἔχομεν δι' ἐλπίδος ὅτι διὰ τοῦ Νόμου τούτου θὰ ἀποκατασταθῇ τελείως καὶ θὰ ἀποβῇ ἀντάξιός τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἀποστολῆς.

Ἄλλ' ἐκτὸς πάντων τούτων, ὅ,τι ἀποτελεῖ τὸ ἐξαιρετικὸν δι' ἡμᾶς τοὺς Τηνίους ἐν τῷ Νόμῳ τούτῳ, ὅ,τι ἀποτελεῖ τὸ μέγιστον τῶν ἐνδιαφερόντων διὰ πάντα Τηνίον ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ Νόμου τούτου, εἶνε ἡ ἐξαιρετικὴ θέσις ἣν παρέχει εἰς τὸ Ἐγκαλῶπισμα τῆς νήσου μας, τὸ Ἱερόν τῆς Εὐαγγελιστρίας Ἰδρυμα.

Ἡ ἐπανόρθωσις ἡ πρὸ τινος καιροῦ γινομένη, ἂν εἰς οὐδὲν ὠφέληται, ὥς θέλουσι πολλοὶ νὰ εἴπωσι, διὰ τὴν Τήνον μας καὶ τὸ Ἱερόν αὐτῆς Παλλάδιον ὑπῆρξε λίαν ὠφέλιμος, ὑπῆρξε σωτήριος. Κατ' αὐτήν, ζήτημα προαιώνιον, ζήτημα ὅπερ ὑπῆρξεν ἡ εὐχή καὶ ἡ ἀπὸ θρησκείας παρὰ τὴν Τήνον, ἔσται διὰ τὴν

δοις της διοικήσεως και εν παντί, θά ήτο μέγα άδικον και τελεία δπισθοδρόμησις, εάν δέν εφημερεύετο και εν τη διοικήσει του 'Ιδρύματος, και δέν απέδιδετο ή διοίκησις αύτου εις 'Εκείνον, όστις μόνος έχει τό ενδιαφέρον και την αντίληψιν περί των προσώπων και των πραγμάτων, και μόνος δυνάμενος όρθώς και με πλήρη συναίσθησιν να θέσθι επί την διοίκησιν αυτού έκείνους εκ των συμπολιτών του, διά τους όποιους φρονει ότι φέρουσι τά έχέγγυα της καλής, χρηστής και έναρέτου διοικήσεως, φέρουσιν εν έαυτοίς όλα τά πνευματικά προσόντα της πρὸς τὰ πρόσω και κατά την ύψηλήν αυτού άποστολήν την θεόθεν γεγραμμένην, πορείας του περικλεούς και της Τήνου και της 'Ορθοδοξίας άπάσης 'Εγκαλωπίσματος, πορείας ύστερησάσης άτυχώς άνέκαθεν εν τη σταδιοδρομία του, να θέσθι λέγομεν, εν τη διοικήσει του έκείνους, ος αύτός και μόνος οίδε και δύναται να έκτιμήσθι ως καλούς και καταλλήλους.

Ίδού τό μέγα και ιδιαίτερον ενδιαφέρον έ κάστου Τηνίου διά τόν έφορμοζόμενον λαμπρόν περί 'Ενοριών νόμον.

Ο ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ ΜΑΣ

Γλυκεία και πλέον τερπνή του κώδωνος της Μητροπόλεως ή φωνή, μάς προσκαλεί επί 1517 ήδη έτη εις την ώραίαν έορτήν της σεβασμίας και ιερᾶς Μητροπόλεως Τήνου, ήτις τόσας συγκινήσεις προκαλεί εις τους γεροντοτέρους, τόσην δέ χαράν και έλπίδας του μέλλοντος εξεγείρει εις την νεότητα.

'Εδῶ, λέγει ο γέρων, εκκλησιάζετο ο πάππος μου, ιδῶ έτάφη ο πατήρ μου, ιδῶ με έδάπτισαν, και έδῶ άκακον νήπιον ιδέχθην την πρώτην άγίαν Μετάληψιν.

'Εδῶ ηκούργησαν οι κοίδημοι 'Αρχιερείς Τήνου, ο Μελέτιος, ο Νεγλός, ο Μακάριος, και ο τελευταίος Μητροπολίτης Τήνου Γαβριήλ. 'Εδῶ έλειτούργουντο ο Διδάσκαλος των Κυδωνιών Ευστράτιος, 'Ανθίμος ο Γαζής και ή λοιπή χορεία των Προιστώτων της Νήσου και των ένδόξων άνδρών του άγώνος, ότινες τόσην εθρίσκον ήσυχίαν εις τους εύγενείς και ειρηνικούς Τηνίους.

Τίς διαρχόμενος της Μητροπόλεως των Ταξιάρχων, χωρίς να θέλῃ δέν αισθάνεται ένα μυστικό χέρι πιέζον την καρδίαν του, ένα μέγαν κρίκον όστις συνδέει αυτόν με τό παρελθόν, τό παρόν και τό μέλλον;

Ο κρίκος ούτος μάλιστα είνε διά τους έκτιμώντας την Ιστορίαν και εν γένει τους έγγραμμάτους, ο δικέφαλος 'Αετός και τά περί αὐτὸν γράμματα, άτινα είνε εις τό ύπέρθυρον, άνω της θύρας της 'Εκκλησίας.

'Η έπιγραφή αὐτή διδάσκει ημᾶς ότι ο Ναός ούτος παμπάλαιος, και ίσως μή ιερουργούμενος πλέον, άνεκαινίσθη και έγινετο έντελώς νέος τῷ 1759, τῇ 9 Νοεμβρίου, 'Αρχιερατεύοντος του εκ Παρόυ 'Αρχιεπισκόπου Μελετίου.

Ποία όμως ήτο ή πτωχεία του Ναού, ο ζήλος των χριστιανών ότινες άπό κοινοῦ συνίδραμον εις άνέγερσιν τούτου, ταῦτα και έτερα λόγου άξια πληροφορούμεθα εκ της επομένης Διαθήκης του 'Αρχιεπίσκου Μελετίου, όστις λεπτομερῶς περιγράφει πῶς άνηγίρθη, πότε εγκαινιάσθη, εις τίνας τόν αφιερώνει, και άπέναντι των κόπων του τί ζητεί άπό τους έπιγόνους ημᾶς.

Ίδού ως έχει τό άντίγραφον της Διαθήκης ταύτης, όπερ μεταξὺ άλλων έγγραφων περιήλθεν εις ημᾶς ότι ως φοιτητής πολλήν συνείλεγμεν ύλην πρὸς συγγραφήν της Ιστορίας της Τήνου :

1760 'Οκτωμβρίου 26

+ 'Η ταπεινότης ή έμῃ διά του παρόντος δηλοποιεί ότι την εκκλησίαν όπου έφτιτάμεν εις τόν 'Αγιον Νικόλαον νομαζομένην του Ταξιάρχου, ή όποια έγεινεν με την βοήθειαν όλων των 'Ρωμαίων Χριστιανών άπό την σήμερον όπου την εγκαινιάσαμεν θέλω έλεω την δέδω και την αφιερώνω όλονών των Χριστιανών των 'Ρωμαίων να την έξουσιάζουν μετά των έσπητίων αὐτης, διαφροντεύοντες των πρὸς τούτοις, εις ότι ο καιρός ήθελε καλέσει λέγω εις καλόν ή κακόν. 'Ετι να βανουν και δύο έπιτρόπους να γυρίζουν κουτί να

συνάξουν όλα τά δικαιώματα της 'Εκκλησίας τά όποια να τά έξουσιάζουν εις την εκκλησίαν εις ότι ή θελε τους φωτίσθι ο Θεός. δθεν διά τό κράτος και την ισχύν της αληθείας έποίησα τό παρόν, μή έχοντας καμμίαν τινά έξουσίαν ούτε έγώ ούτε οι μετ' έμέ άρχιερείς εις αὐτήν την εκκλησίαν μετά των έσπητίων αὐτης, ή να την πουλήσω, ή να την έμβαικήσω, ούτε ένέχυρον να την άφίσω, άλλ' οι έπίτροποι τελείως να την όρίζουν. 'Ετι οι έπίτροποι της εκκλησίας να έχουν χρέος άπαραιτήτων την ήμίραν του Ταξιάρχου να μού κάνουν συγκόλυδον μνημονεύοντες με μετά τόν θάνατόν μου εν τε τῷ έσπερινῷ και τῇ λειτουργίᾳ. Τους έπιτρόπους να τους αλλάξουν μετά έναν και δύο χρόνους και να ψηφίζουν άλλους, ούτως άπεράσιμα να γίνεται, και τινάς να μην ήμπορεί να μεταποιήσῃ να χαλάσῃ την παρούσαν μου διαθήκην και άπόφασιν, ούτε οι μετ' έμοῦ άρχιερείς, ούτε άλλος τις και όποιος την χαλάσει να έχει να δίδῃ λόγον εις τόν Θεόν εν ήμέρᾳ κρίσεως.

+ ο ταπεινός άρχιεπίσκοπος Τήνου, ΜΕΛΕΤΙΟΣ βεβαιεί.

Τελείται τό κόλλυδον τούτο και μνημονεύεται άρα γε εις τε τόν έσπερινόν και την λειτουργίαν τό όνομα του εϋσεβούς τούτου 'Ιεράρχου; Ουδέμίαν άλλην ούτος έζητήσεν άμοιβήν ή τα τίματα του να τόν ένθυμῶνται και έστῶ άπαξ του έτους μνημονεύουσι τούτου.

Ποία άπλότης! ποία άρετή! Ποία πεποιθήσις ότι μόνος άνταποδότης των άγαθών ο Θεός!

Ο αὐτός 'Αρχιερεύς τῇ ιδίᾳ αὐτοῦ δαπάνῃ έκαμε τάς εικόνας του τεμπλείου της Θεοτόκου και του άγίου 'Ιωάννου, ως άναγινώσκουμεν κάτωθεν τούτων, την μέν εν τῷ 1763, την δέ του Προδρόμου τῷ 1766.

Τόν 'Ιησοῦν του Δεσποτικοῦ θρόνου με την έξόχως συμβολικήν και δογματικήν έπιγραφήν «Εἰκὼν εἰκόνας . . . » (ήν προέβιλλομεν όπως μάς εξήγητῶσιν οι λόγιοι της Νήσου) έκαμεν ο 'Αρχιερεύς Νεγλός μετά του 'Αντωνίου Ναζου τῷ 1781.

Τήν δέ επί του αὐτοῦ τοίχου μεγάλην εικόνα της Θεοτόκου έκαμεν ο έξ 'Ανδρου άρχιερεύς Τήνου Μακάριος ο Πολυζώης τῷ 1793.

Πληθὺν δέ πναρχαίων εικόνων έχει ο Ναός των Ταξιάρχων, ως και οι ναοί της Εϋαγγελιστρίας, των Τριῶν 'Ιεραρχῶν, της Μαλαματινίας, τά μετόχια του 'Αγίου Τάφου ('Αγιος 'Ιωάννης) και του Σινᾶ ('Αγιος Γεώργιος) κτλ. ὧν ένεκα δυνάμεθα να εἰπωμεν ότι ή Τήνος είνε και λαμπρά Ιστορική και άγιογραφική Πινακοθήκη.

'Αλλοτε ίσως θα αναφέρωμεν και περί της πρώτης σφραγίδος του Ταξιάρχου, των εν αὐτῷ έπιγραφῶν και των λοιπῶν πολυτίμων άγιογραφικῶν παραστάσεων και έπιγραφῶν των λοιπῶν Ναῶν του ώραίου Νησιῶ μας και των χωρίων, ὧν διά τὸς χριστιανικές αρχαιότητας προίχει ο άγασπητός μου Μουντέδος, ή Γυναικεία Μονή, ο 'Αγιος 'Αντώνιος της Στενῆς και όλίγοι τινές άλλοι Ναοί.

Ως αὐτως άλλοτε ίσως θέλωμεν δημοσιεύσει και έτερα έγγραφα Διοικητικά, Κοινοτικά, Προικοσύμφωνα, Διαθήκας κλπ. εξ ὧν ζωντανάς ούτως εἰπεῖν θέλωμεν βλέπει πρὸς ημῶν τους άπλους μέν αλλά πλήρεις πίστεως, πλήρεις άγάπης και εἰλικρινείας, τους έναρέτους χριστιανούς Τηνίους ημῶν προγόνους.

Γ. Λαμπάκης

'Αθήναι 1 Νεβρίου 1911

ΦΥΤΕΥΕΤΕ ΙΝΑ ΕΥΤΥΧΗΣΑΤΕ

«Φυτεύετε διά να ευτυχήσῃτε» ήτο εις τό προηγούμενον φύλλον τό εις τους γεωργούς μας σύνθημα της φιλεάτης «Προόδου», πάντοτε εργαζομένης διά τό καλόν και συμφέρον υλικόν και ήθικόν της στανωτικής μας πατρίδος Τήνου, έχούσης επομένως πρὸς όφελμα της τό μέγα έκείνο αἰεὶ οἰωνός άριστος άμύνοσθαι παρὶ πατρὸς.

'Επὶ τῇ εϋκαιρίᾳ ήν μᾶς έδωκεν ο ένδοξιστάτης της «Προόδου» πρὸς την γεωργίαν, καλὸν θα εἴη να παρακολουθήσωμεν ζήντες μετ' ενδιαφέροντος μαρὰ κατ'ελάττω, έφορῶντα εν γίνῃ την γεωργίαν, την πλοήν